

S E U T U

The map illustrates the municipality of Sakkola, which is centrally located and shaded. To the north lies Suuri suo, and to the east is the large lake Pyhäjärvi. To the west are Vuoksela and Valtjärvi. The southern part of the map shows the area around Rautu. Numerous smaller lakes and rivers are depicted, along with a network of roads. Key settlements labeled include Kivimäki, Rönkäkylä, Hoviakylä, and Lapinlahti. The map also shows neighboring municipalities like Viiksanlahti, Korpikylä, and Melsäperhe.

Scale: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 km

Kunnianosoitus Kalevankankaan sankariristillä Sakkola-juhlan aamuna Tampereella. Kuvassa sakkolalaiset sotainvalidit Lauri, Lamppu, Martti Karonen ja Eino Sulervo. Kunniavartiossa Karosen sisarukset Paula Nieminen ja Hilikka Laine.

Reino Volasen Tervetulotoivotus Sakkola-juhlan Muistojen illassa

Arvoisat Naiset ja Herrat! Hyvät entiset sakkolalaiset!

Sakkolan sotainvalidien ja veteraanien puolesta minulla on ilo toivottaa Teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi tänne Kustaa III yli 200-vuotiseen kaupunkiin.

Vaikka tämä kerhomme onkin saanut kunnian järjestää nämä perinteiset Sakkolan pitäjäjuhlat, emme suinkaan halua puhua täällä sodasta, vaan haluamme antaa oman panoksemme, jotta tämä sakkolalainen perinne säilyisi.

Kun tarkastelemme historiaa, havaitsemme, että karjalainen asujamisto on saanut paljon kokea vastoinikäymisiä ja kärsimyksiä. Mutta yli 40 vuotta sitten olleet tapahtumat ovat varmasti voimakkaammin vaikuttaneet karjalaisen ja siten myös sakkolalaisten elämään.

Perinteitä, tapoja on vaikea säilyttää muuttumattomana, vaikka sitä voitaisiin toteuttaa heimon ikimuistoisilla asuma-alueilla.

Aika muuttaa tavat ja meidät ihmiset. On myös syntynyt jo toinen ja kolmas sukupolvi, joka ei tiedä Sakkolasta muuta kuin sen mitä vanhemmat ovat kertoneet. Näiden vuosikymmenien aikana on tapahtunut valtava aineellinen ja henkinen kehitys. Se on myös muuttanut ja muokannut meidät ihmiset aivan erilaisiksi mitä me tuolloin olimme. Mutta mitä pidemmälle aikamme kuluu, sitä läheisemmäksi meille muodostuvat muistoissamme lapsuuden ja nuoruuden ajat, jolloin ihminen tunsii voimakkaammin elämän omakseen.

Tuota nuoruusaikojen Sakkolaa me täältä olemme lähteneet etsimään. Lapsuus- ja nuoruusaikojen

ystävinä ja tuttavina me tänne olemme tulleet tapaamaan. Täällä Te muistoissanne voitte tuokion vaeltaa kesäisessä Suvannon rantamaisemassa. Tunne muokkaa maiseman ja kaiken siellä olevan niin sanomattoman kauniiksi. Toteatte kuin Opri: "Siel ikkunapieletki oliit kultaa." Mutta kun me heräämme todellisuuteen me myös Oprin tavoin toteamme: "Eihä ne kultaa olleet, miust vaa tuntui silt."

Hyvät ystävät!

Suurin osa Teistä on suorittanut varsinaisen elämän työnsä eri puolilla tätä armasta isänmaata. Suurimmalle osalle meistä alkaa iltahuudon hetki lähestyä ja me kuin vuorollamme siirrymme historian hämärään. Me emme voi muuttaa tapahtumia. Historia on armon-

ton. Siellä ei asioita ratkaista tunteilla. Siellä on kriteerinä tarkoituksen mukaisuus. Mutta meillä on oikeus ja velvollisuus kunnioittaa esivanhempiemme elämän työtä ja niitä veljämme jotka joutuivat uhraamaan nuoren elämänsä itsenäisyytemme ja vapautemme alttarille. Tuonne entisen kotipitäjämme kalmistoon meidän kiitolliset ajatuksemme hetkeksi rientävät.

He jättivät meille perinnöksi kauniin maan. Pyrkikäämme me jättämään myös sellaisena tuleville sukupolville.

Me emme ole tulleet tänne suremaan, vaan iloitsemaan! Jos täällä johonkin silmäkulmaan muodostuu kyynel, olkoon se ilon kyynel. Kalkukoon täällä hersyvä naurunne!

Olkaa sydämellisesti tervetulleita tähän muistojen iltaan.

Juhlaruno

joka esitettiin Sakkola-juhlassa Tampereen yliopistolla 1980.

Kannas Karjalan katosi
rajariitaa ratkoessa,
Suomea supistaessa.
Siinä miehet mittavatkin
uupuivat uhan edessä,
sortuivat sodan jaloissa.
Toiset haavoissa verissä
vammaisina vaeltavat
vuosikymmenten perästä
täällä Suomen sydämessä.

Taivainen Isä Jumala!
Tule luokse luovutetun
Karjalasta kadotetun!
Tänne lapsesi latasit,
Sydän-Suomen syntymaille,
et' olis turvassa rajalta;

sodan jalkoin sortumasta.
Et ole hetkeksi lakannut
siirtolaista siunaamasta.
Ain on siunaus sivunnut
kulkijata kummallista.

Armon antoi, kun aneli
heimot heljät Suomen maassa.
Yhtehen yhytti kaikki
sovinnossa suorimahan
saman kansan kaikki lapset.
Siitä siunasi Jumala,
koko kansan kasvatteli,
yhtämieltä, ymmärrystä,
yhäti yleni kansa.

Oman kansan onnen antoi,
ettei vieraisissa viruisi
kalevaisen kansanlapset.
Suomen suojele tuholta.

Sakkola-juhla Tampereella

Sakkolalaiset kokoontuivat runsaslukuisesti Sakkolan pitäjäjuhlaan Tampereella.

Vaikuttaa siltä, että hajallaan asuvien ent. Sakkolan asukkaiden tarve saapua pitäjäjuhlaan on voimakkaampi kuin täällä varsinaisella asutusalueella asuvien halukkuus. Luultavasti täällä on joka-päiväisessä elämässä toisten tapaminen niin tavallista, että sitä tunnetta enää ole juhlimalla tarpeelliseksi lisätä.

Juhlinta alkoi jo lauantaina muistojen illassa Tampereen Kauppaoppilaitoksessa. En ollut siellä mukana, mutta saanen silti kertoa, että siellä oli 600 vierailijaa ja iltaa viihdytti "Kolmepolvea" Koirasia, "Laihtumattomat" vastasivat tanssin tahdista ja lisäksi oli mukana myös runsas virvoketarjoilu. Jos saamme tästä muistojen illasta selostuksen, niin se kyllä on tässä numerossa luettavissa.

Sunnuntaina oli kunnianosoitukset jo aamulla Kalevankankaan

sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

Jumalanpalveluksessa Tampereen tuomiokirkossa saarnasi naapuripitäjämme, Valkjärven, sukuihin kuuluva kirkkoherra Jouko Sihvo. Hän vertasi saarnassaan toisiinsa rakkauden ja rikkauten arvoja. — Karjalaiset joutuivat sodan seurauksena suuresti luopumaan lähes kaikesta maallisesta omaisuudesta ja rikkauksista ja huomasiivat sen, että raha on vain meille käyttöömmme suotu käyttöväline... Siksi on karjalaiset runsaasti etsiytyneet seurakuntaelämään ja osaavat arvostaa niitä arvoja joita ei voi sodan avulla meiltä pois riistää.

Urkurina toimi sakkolalainen Juha Kuparinen.

Runsastuottoinen kirkkokolehti kerättiin Sakkolan sotainvalidikerhön toiminnan tukemiseksi.

Jalkapallo-ottelu Pirkkalan Sakkolalaiset—Karosen Sukujoukkue

päättyi Karosten voittoon 0—1. Kiertopalkinto luovutettiin heille päiväjuhlan loppuhetkinä ja joukkue esiintyi tyylikkäästi Sakkolan Jäntevän uusitusurheiluasussa. Kelpaa joukkoa katsoa toistenkin!

Päiväjuhla Tampereen yliopiston juhlasalissa alkoi torvimusiikilla, kun Tampereen Kotkat-soittokunta

Sakkola-juhlan jälkeen

Tampereelle tulla saimme sakkolalaisten suureen juhlaan. Kihupyhään kokoonnuimme.

Pitäjä, kuin pienoiskoossa saapui Suomen sopukoista. Kylät yhteen kokoontuivat, toisiansa tapaamaan. Tunne tuttu tulvahteli, niinkuin ennen eletäissä Suvantolan seutuvilla.

Muiston arkut aukenivat. Kiiltelivät siellä kullat, muiston hohtivat hopeat. Tuntui kuni tuorehena, nuoruusaika noussut oisi; leikkeinensä, lysteinensä, aivan silmien etehen. Joka mäki, joka niitty, selkä sininen Suvannon, siintelivät silmäin eessä, kaukaisina, kaunehina, ajan menneen antimina.

Taakse jäivät juhlat hyvät, sakkolalaisten kihupyhät. Takaisin on kotiin tultu, arjen askare alettu, muistot mieluisat mukana, tuliaisets Tampereelta.

Kansan kasvatti, siunaten
armollansa ikuisella.
Nyt on siunaus ylennyt:
Rauha ratki naapureilla.
Ystävyys on ymmärretty,
tärkeäksi tähdennetty.

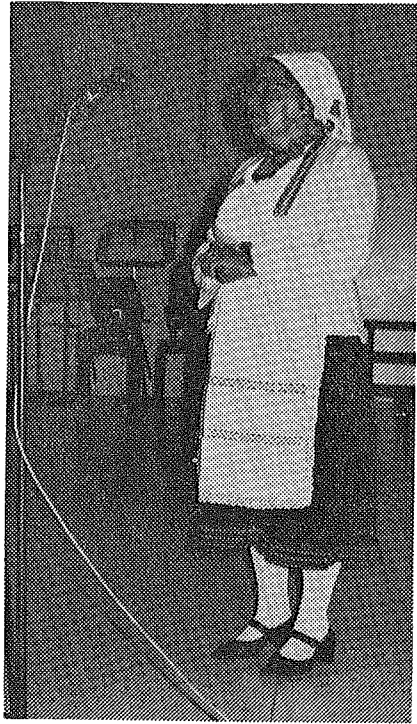
jos ois onnea osana,
Suuren Luojan siunausta,
ettei ilmoisna ikänä
enää sortuisi sotahan
kansa Kalevan heimon
minkään vieraan vallan kanssa!
Saisi rauhassa rakentaa
ystävyyttä ympärille.
Sovinnos on sorja olla,
kaunis rauhassa rajalla!

Tampere tapaamispaikka
Sakkola-juhlan julkistaja.
Taas on saatu sakkolalaiset,
täällä yhtehen yhytty
tähän vuosikatselmukseen
uutta uskoa keräten
aina toinen toiseltamme.

Jo on meillä uuvet miehet,
mitkä ei mitänä tiedä
enää Sakkolan saloja,
eikä Karjalan kisoja.
Siksi on juhlat juhliittava
yliopistoon yleten,
ettei perinne häviä,
omat juuret onnahtelee,
tätä maata matkatessa
Suomea rakentaessa!

Eeva Koiranen

Elsa Tuokko

Eeva Koiranen lausuu päiväjuhlassa kirjoittamansa juhlarunon, joka on tässä samassa Suvannon Seudun numerossa.

soitti suomalaisia sävelmiä, johtajana Tauno Pajunen.

Sankarivainajia ja Karjalaan jääneitä vainajia muistettiin hiljaisella hetkellä.

Tervetulotoivotuksessa Martti Karonen selosti Sakkolan sotainvalidiosaston perustamisvaihetta ja sen yhä, nyt sotainvalidikerhona, jatkuva toimintaa.

Korkeatasoista viulumusiikkia esitti viulutaiteilija Kimmo Kivivuori ja häntä säesti musiikinopettaja Kirsti Jalkanen.

Eeva Koirasen kirjoittama ja esittämä juhlaruno on tässä Suvannon Seudun numerossa.

Tampereen sotainvalidien Veljeskuoro lauloi Sotainvalidien marssin, Suomen laulun ja Finlandian. Kuoroa johti Alvar Kivimäki. (Veljeskuoron talousjohtaja on Martti Karonen).

Välilajan jälkeen jatkettiin ohjelmaa torvimusiikilla. Ylväästi ja sydämistä lähteneenä kaikui Karjalaisten laulu soittokunnan ja yleisön yhteisesityksenä.

Juhlapuheessaan tohtori Väinö Huuska puhui siirtoväen vaiheista ja nykyisestä "touhusta", jota hän piti osaksi "hölmöilynä"! Siirtoväen ensi vuosia hän vertasi jopa Helvetin vaivaan (jota se tosiaan olikin) johon ensin kuului kotoa lähtö, sekä perillä majoitusvaikeus. Hän oli täysin erimielistä kuin laulaja Erkki Liikanen laulussaan Matkustus evakkoreessä!

Puhuja jatkoi:

— On erältä tahoilta selvitetty niin, että Paasikiven—Kekkosen linja olisi ollut esteenä sodan syttymiselle. Olisi ollut rauhan linja. — Ei silloin ollut mitään Paasikiven linjaa, oli vain huonosti varustettu Mannerheim-linja. Ja sen linjan oli kestettävä. Se oli silloin myös Kekkosen linja, sillä puheessaan 23. 11. 1941 Helsingin Työväentalolla Hän puhui:

"Syksy 1939 ei varmaan häivy koskaan suomalaisten mielistä, jotka elivät nuo kohtalontuntuiset kuukaudet kaksi vuotta sitten. Samaa aikaan kun eurooppalainen sota oli alkanut, esitti Neuvostoliitto Suomelle vaatimuksen, jonka sisältö oli Suomen puolustukselle ensiarvoisen tärkeiden alueiden luovuttaminen Venäjälle: Kannaksen raja- ja rannikko-osat aina Viipurin lahden suulle saakka. Hangon kaupunki ympäristöineen ja Kalastajasaarennon Suomelle kuuluvat osat Petsamosta.

Muistamme hyvin, miten Suomen kansa suhtautui noihin vaatimuksiin. Ensiksikin, me halusimme säilyttää rauhan. Maassa oli tuskin ainoatakaan edesvastuutuntoista henkilöä, joka olisi halunnut sotaa, niin kauhistuttavia näköaloja se mahdollisuus avasi. Mutta miltei yhtä yhtenäisenä oli mielipide siinä suhteessa, että me emme halunneet luovuttaa suomalaista maata vierasalle, jolla ei ollut vaatimusten takana oikeuden varjoakaan. Me tiesimme, että vaadittujen alueiden luovuttaminen olisi merkinnyt

kuolettavan aukon muodostumista maanpuolustusjärjestelmäämme, ja me saatoimme aavistaa, mitä tällainen aukko Venäjän naapuruudesta merkitsi." Nykyisin on turvana YYA-sopimus, silloin oli Hyökkäämättömyyssopimus, mutta se ei estänyt sodan syttymistä.

Siirtoväen sopeutuminen eli elämä taivaan ilossa!

— Pellon raivaus Kalevalan Louhen neuvon mukaan.

— Soiden ja metsien raivaus, kuin Saarijärven Paavo.

Tässä oli tulos: Viljaa tuli liikaa, joten pellot pakettiin! Ja tämä oli politiikkojen neuvo, ei Louhen antama! Ojat tukkoon, jotta linnut viihtyisivät. Tästä kehittyi Koirjärviliike.

Parempi lehmä tappaa, kuin lypsää, eli lehmäntapporahan maksaminen. Lie tuhoeläin? Näin tapahtui kun maatalousväestö asutettiin. Entä muu väestö? He hakeutuivat

Prof. Väinö Huuska.

työhön. Rupesi opiskelemaan. Rakensi taloja itselleen ja muille.

Tuli vähäisiä sopeutumispulmia. Perustettiin erillisiä siirtoväkijärjestöjä. Alkoi sekottuminen paikalliseen väestöön. Järjestettiin jopa v. 1951 siirtoväen sopeutumistutkimus, josta saatiin tällaisiin kysymyksiin selvät vastaukset.

Kysymys: Voiko siirtoväkeen kuuluva naida paikalliseen väkeen kuuluvan?

Vastauksia: — En jättäisi ottamatta sen takia, että on siirtolainen.

— Se riippuu siitä, kummasta omansa löytää.

— Rakkaus ei katso heimoa!

Nykyajan elämänmenoa puhuja vertasi Sammon taontaan ja sen ryöstöön, jossa ottelussa Sampo lopullisesti tuhoutui, eikä kukaan sen taonnasta hyötynyt...

Hän jatkoi esitystään:

Teknillinen kehitys on mennyt eteenpäin, samoin on jatkunut koneellistuminen. Voimallaitoksia on rakennettu ja yhä on kiistely koski voimasta, kuka saa rakentaa ja mihin. Kuka ei saa rakentaa mitään mihinkään! "Hölmöläisten meininkiä?"... Samoin politiikassa! Ensimmäinen Manun kivirekeen kuormattiin kuormaa ajatuksella, kun se tuon vetää, niin kyllä se tuonkin vetää... Manu ei nykäissytäkään! Nyt touhulla purkamaan kuormaa: Kun ei kerran tuo kulje niin ei tuokaan ja jatkettiin kunnes kivireki oli tyhjä kuormasta. Manu lähti liikkeelle. Ministerit nostivat palkkaansa ja lähti tyytyväisinä kesälomalle...

Lopuksi hän selvitti siirtolaisuuden parasta puolta eli taivaan iloa!

— Pääsimme asumaan saman kansan joukkoon.

— Meidät evakoitiin, että emme jääneet sodan jalkoihin.

— Pääsimme tasavertaisina rakentamaan omaa itsenäistä maata.

— Ja tärkeintä on se, että maa säilyi demokraattisena, jossa kansalla on valta vaikka HÖLMÖILLÄKIN!

Laulajatar Hilka Kivivuori lauloi jälleen ja Kirsti Jalkanen säesti.

Erittäin hyvää kansantanssi-esitystä "menivät" Parkanon nuorisoseuran tanssijat ja heitä ohjasi sakkolalainen Aino Pokkinen o.s. Jääskeläinen Kirkonkylästä.

Tervehdyksiä esittivät Vilho Ranki Tampereen Karjala-seuran puolesta, Reino Söder kutsui Lapinlahden kyläkokoukseen ja Yrjö Raaska kiitti järjestäjiä Suvanto-säätiön puolesta ja kutsui v. 1981 Vesilahdella järjestettävään Sakkola-juhlaan.

Veljeskuoro lauloi ensin norjalaisen kansanlaulun ja yhtyi yleisön kanssa lopuksi Maamme-lauluun.

Kunnianosoitukset Kalevankankaan hautausmaalla Sakkola-juhlassa Tampereella

Elokuun ensimmäinen sunnuntai avartui esimerkillisen kauniina ja aurinkoisena aamuna, siksi jo ilmassa sinänsä oli sanomaa meille, kun kokoonnuimme Kalevankankaan hautausmaan portilla. Meille muistutettiin suuresta juhlasta ja myös velvollisuudesta niitä kohtaan jotka niinä raskaina vuosina täyttivät paikkansa tässä kauniissa synnyinmaassamme. Me Sakkolassa syntyneet sotainvalidit ja veteraanit lähdimme tekemään kunniata sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille.

Sankarihaudan kunnianosoituksesta on kuva tämän Suvannon Seudun ensimmäisellä sivulla.

Oli erittäin mielenkiintoista kun seppeleen laskettuaan Martti Karonen lausui Aleksanteri Kuparisen sepi-

tämät säkeet, jotka oli hakattu kiiven Sakkolan sankarihaudalla:

TÄS ON MEILLÄ MIEHIÄMME
UINUMASSA URHOJAMME
JOTKA ANTOIVAT ELÄMÄN
HENGEN URHOT UHRASIVAT
PUOLESTA IHANAN SUOMEN
EESTÄ KONTUJEN KOTOISTEN

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille laskivat seppeleen Martti Salmela, Reino Volanen ja Väinö Tenkanen. Kunniavartiosta olivat Paula Nieminen, Kirsti Rautanen, Anne Rautanen ja Seija Suervo.

Näin olivat Sakkola-juhlan kunnianosoitukset haudoilla päättyneet rauhallisesti ja hiljaisesti, mutta sitä suuremmalla arvokkuudella ja hartaudella. Toivoa vain sopii, että

näitten henkilöitten jotka uhrasivat isänmaalleen kaikkensa leposijoilla olisi rauhaisaa ja näitten pyhien puistojen hongat laulakoot näille ihmisille ikuista tuutulaulua.

L L

Muistojenillasta ei toimitukseen ole tullut tarkempaa selostusta, mutta muisteluitten lisäksi Risto Jääskeläinen toi tuoreita terveisiä nyk. Sakkolasta. Viskari näytteli samalta matkalta ottamiaan diakuvia ja kertoi kuvien aiheista.

Eero Kurikka tervehti Suvanto-säätiön puolesta ja Toivo Koiranen pakinoi entisistä ajoista. Reino Söder edusti Helsingin Sakkola-seuraa. Lopuksi tanssittiin "Laihtumattomien" tahdissa.

Ahon reunalta

Kaksi juhlaa.

Karjalaisten suurjuhlan, sen men-
nyttä historiaa kuvaileva kulkue,
mahtavina kuvina kulki ohi kohise-
van ihmisjoukon, suosionosoitus-
ten räiskyvässä ilossa läpi Helsin-
gin. Kuljen kulkueen mukana, niin
sattui siinä katseeni tuttuun mie-

Sakkolan sotainvalidit kiittävät

Tampereella 2—3. 8. 1980 järjes-
tettyjen Sakkola-juhlien juhlatoi-
mikunta kiittää kaikkia arvokkaas-
ta ja monipuolisesta ohjelmasta
ohjelmansuorittajia. Muistojenillas-
sa toimeenpantujen arpajaisten
voittojen lahjoittajia sekä sitä
nuorten avustajajoukkoa joka mo-
nissa eri tilaisuuksissa täsmällisesti,
ryhdikkäästi ja arvokkaasti hoiti
heille uskotut toimet ja tehtävät.
Kiitos myös sakkolalaiselle juhla-
välle joka niin suurin joukoin an-
toi tukensa, tulemalla mukaan mo-
niin eri tilaisuuksiin.

Ette ole jättäneet sotainvalide-
janne yksin!

Kaikesta suuret kiitokset!

Juhlatoimikunta

heen. Hän seisoi joukossa keppiin-
sä nojaten ja seurasi kuinka koti-
pitäjä vieräsi siinä verkalleen ohi,
sika ryhdikkäänä autonlavalla, por-
sas tutun parisniekan kainalossa.
Kauppaa tehtiin, siinä emäntä tin-
ki ja sinkoili sanat sattuvasti ja
ihmiset ilosta hytki!

Kirkastui katse entisen Sakkolan
miehen, nauru remahti, vilkutti tu-
tuille miehille.

Kulkue vierä, kuva vaihtui, mutta
muistot alkoivat keräillä nyt kotois-
ta, kauan sitten jo kadonnutta elä-
mää. Pihan piiri, pihlaja ja tuomi-
puu, sonnantuoksuinen tarha. Siinä
emakko syyhytti kylkeään,
kana kuopi aittojen alle karisseita
kauroja. Kuului yli kankaan kos-
ken vaimen kohina. Käki kukkui.
Pääsky lensi. Paistoi kesäinen päivä
ja tuvassa keinahdelti kehto.

Juhla stadionilla alkaa. Soi Kar-
jalan marssin huumava rytmi. Li-
put saapuu, satalukuisena ne levi-
tätty ympäri kentän, värin loisto
ja välke. Lippulaulun innoittavana
säveleenä puhalttaa kymmenet tor-
vet, johon juhlakansa yhtyy — Sun-
puolestas elää ja kuolla — soi kuin
vala, joka on jo täytetty joka piir-
toa myöden.

Juhlapuheen pitäjä sanoo: —
Karjalaiset perinteet ovat muodos-
tuneet osaksi suomalaista perinnet-
tä. Tuulessa liehuu Karjalan liput.
Tuntuu siltä, että tätä suurjuhlaa

nyt hallitsee ilo, vaikka suurim-
malla osalla juhlakansasta on muis-
tissa, tuo käsittämätön kohtalon-
isku. Tällaiset juhlat ovat aina tuo-
neet valoa ja lohtua mieliin jo nyt
iloa, ehkä siksi, että lopultakin on
käynyt näin hyvin.

Vieressäni istuu pikkuinen mum-
mo, vapisevin sormin hän silittää
valkoista nenäliinaa. Juhlakuoron
mahtava laulu Karjalalle, soi hu-
misten tälle heimolle, joka tuntee
olevansa yhtä samaa niin evakko-
tiellä, kuin juhlassakin.

Se tunne oli kai hänelläkin vie-
ressäni istuvalla mummolla. Kysyi
kun tutulta: — Jok sie lähet pois?
— Lämmin tuttavien ajatus oli mi-
nullakin: — Jo, juna lähtee.

Punaisten pelargonien loisto, ur-
kujen humiseva ääni, pilviä tavoit-
televa temppelin torni. Arkaillen
askel tapaa graniittitemppelin
rappuja, ovien sekoittava paljous,
mutta viimein osuu oikeaan oveen.
Välkehelevien kruunujen loisto ja
suvivirsi soi kauniina, kuin sun-
nuntai-päivä tää.

Katse tavoittaa ensimmäisenä
alttariseinältä freskomalauksen,
ylösnousemuksen kirkkaan, kaukai-
sen unelma-aamun. Sakkolan väki
saapuu aloittamaan juhlaansa Tam-
pereen tuomiokirkossa on juhlan
tuntua, näkyy tuttuja vuosikymme-
nien takaisia, herää muistoja, kul-
kee ohi kuvia elokuun sunnuntais-
ta. Tulee mieleen Aavan ajatus: —
Tää kansa yhtä on, kuin kirkko-
mäen mäännyt nuo... Tää yhtä on,

se tietoisuus on meidät juhlaan
koonnut taas.

Ihminen, joka tulee peltojen reu-
noilta, kypsytävän elon tuoksuista ja
huminasta metsän, on arkailevan
outoa olo — sen vaikutelman sain,
seissäni yliopiston aulan kaiku-
vassa suuruudessa. — Siinähan se
oli taas Iida, töllisteli, ihmetteli,
niinkuin me toisetkin... Vanha
riippikoulun aikuinen tuttu, jo huo-
masi minut ja huusi hujautti: —
VIKI! Ethä uso ko mie sekosin nii-
he kirkon rappusii — kun pöllähin
ulos en tietänt, mis mie uon? —
Iha niiko lapsen Pietari rintkas.
Hättölaine! Mikä miut nyt tuon
ylös auttoa? Katsottiin yhdessä
rappuja. Leveät, mutta korkeat. —
Korkealla se on nuoruuden unel-
ma, heitä varten raput on tehty ja
ne vie ylös valoisaan elämään.

Komea juhlasali, nahoja topatut
istuinmet... Tämä korvaa nousun
vaivat... Mutta mikä on hiljentä-
nyt tarinan juoksun? Hiljaa kuin
kirkossa istuu he! Jotka ulkona äs-
ken riemukkaina kättä löi... Ei ole
tarinat lopussa, pani puheen poik-
ki kai paikan arvokkuus... Täällä
liikkuu hengen mahti, tiedon ikui-
nen kaipuu... Sitä on kuunnelta-
va, samoin ohjelmaa, joka oli har-
vinaisen ehyt ja herkkä, jätti kai-
paavan tunteen...

Tiedän nyt: Se yhtä on tää kan-
sa kotirannikon!

Viki

Toimituksen tuoli

Tämän vuoden pitäjäjuhlat on
ohitse ja hyvin menivät, koska
niin puolueeton lehti kuin Kansan
työ huomioi juhlan, jota ei tietääk-
seni olen ennen tapahtunutkaan,
joten tapahtunut on suuri huomaa-
vaisuus meitä kohtaan. Ei silti ai-
hetta enempään.

Pitäjäjuhlissa toistuvasta äänek-
käästä keskustelusta on eräs nimi-
merkki (luultavasti) kirjoittanut,
että se häiritsee. Olen sitä mieltä
asiasta, että se valtava humina jo-
ka Tampereellakin hallissa vallitsi
on meidän kyllä kestettävä, sillä
sen aiheuttaa naiset? Jo itse hie-
man keskustelemalla tai innostavat
sitten miehet hihkumaan! Naiset

on keskimääräisesti ympärysmital-
taan huomattavasti ohentuneet ja
pysyneet kauneina! — Sillä on ai-
van pötypuhetta, niinkuin naiset
asian esittivät, että peilit on kaik-
ki tervattava! Mitä tulee ohjelman
aikana tapahtuvaan puheen sori-
naan, niin sitä ei tapahdukaan sil-
loin kun ohjelma on hyvää ja kiin-
nostavaa. Sillä esityksen tai puheen
julkistajan on osattava "ottaa"
yleisö hallintaan, niinkuin Sakkola-
juhlissa tapahtui.

Taas etsimme sakkolalaisia kan-
sanlauluja ja tantsusäkeitä. Ei sitä
aikaisemmin toivomaani jatkoa lau-
luun: — Sakkolan pitäjä on pitkä
ja kaita... ole sanoja meille lähe-
tetty. Toivomus on edelleen voi-
massa ja sanat voi lähettää toimi-
tukseen, josta ne lähetetään Kan-
sanrunousarkistoon ikiajoiksi säi-
löö.

August Kiuru kaipaa ja toivoo
jatkoa seuraaviin lauluihin: Var-
vas-Matti on varuillaan, istuu pöy-
tajakullaan, jottei uni pettäisi, ei-
kä juna jättäisi...

Ja: — Sattui kerran vahingossa
Matin muija kuolemaan...

Sattuneesta syystä toivon, että
nimimerkeillä meille kirjoituksia
ja runoja lähettäneet antaisivat
oman nimensä ja osoitteensa toi-
mituksen tietoon, sillä laki kieltää
julkaisemasta kirjoituksia, jos kir-
joittaja ei ole toimituksessa tun-
nettu.

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmistamistamme: Lempääl-
lässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja
Säijässä ovat käytettävissä varoja sijoit-
taessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne
luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kai-
kissa raha-asioissanne.

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

Mäkipääänkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Huuhkan poika

Kaukaisten takamaitten mykkä hiljaisuus kätkee peittoihinsa monia ihmiselämyksiä, joilla on oma erikoinen laatunsa ja jotka olisivat mielenkiintoisia katsellaksemme, mutta niitä me emme useinkaan pääse lähentymään. Kuka tietää yksinäisten metsänkävijäin ajatukset, kuka on joutanut oleskelemaan syrjäseutujen puolivilleillä asumuksilla — ja jos olisikin, niin on eletty, nähty ja unhotettu. Retkeilijä on vaeltanut kaukaisen kankaan poikki tuntien sielullaan erämaan sulon kosketuksen, mutta sitten, risujen ripseen hiljettä ja heilahtaneen oksan asetuttua paikkoilleen, on kaikki tullut taasen umpimielisen hiljaisiksi...

Jos yksinäinen mökin asukas tavoin tai toisin häviää asunnoltaan, niin on mykkyys sitäkin syvempi: Tässä jäävät katveen piiloon kokonainen elämä, metsän omaksi vuosien mittaiset vaiheet, vaikutelmat ja tuntemukset. Sammal tihenee, latvat kylvävät sen ylle helpetitään, ja seutu on vaiti. Tupa pahanen suojautuu yhä paremmin vuosit-

tain tihenevään oksapimentoon, lumihiutaleet tahi kanervan punervakukkaiset latvat tapaavat toisensa mökille vieneen polun yllä, ja kohta on paikka löytämätön, jos et sattumalta osu paikalle. Metsä painaa pian kaikki nököisekseen, sillä on luonnonväkevä valloitus halu ja hyvä taito lyödä oma leimansa ympäristöön.

Siellä, missä ennen asusti ihmisen tahi kaksi, niinkuin Aunen mökillä, siellä oli silloin omat liikuntansa, puuhailunsa, omat kaikkunsa ja päiväiset aherruksensa.

Talviaamuin narahti ovi, kirisi kävelijän askel polulla ja sauhun suikare lähti pujottelemaan huerteisille latvoille. Heräsivät teeret lumipeitoissaan ja lentää ropistellivat petäjien latvoille töllin lähettyvillä ikäänkuin lämmitelläkseen yksillä tulilla. Kuk-kuk, haasteli silloin haarapyrstöinen, mustansininen ukkolintu. A, a, — myönsi ruskeahko akka, hiljaisin puoliäänin: ollaan vaan tässä sauhun lähettyvillä, tässä on rattoisampi. Päivänsäteet kimmelsivät pallerinnoilla, vilkkuivat runkojen väliköissä, mutta varjoisissa viipyi sinervä pimento.

Tällöin kyyssytti vanha nainen notkelman syvänteessä sijaitsevalle kaivolle, vettä hakeakseen, ja tyttö kopisteli porstuaseinustalle pystyyn asetettua kelkkaa, mennäkseen noutamaan polttopuita. Mökin lähettyvillä nähtiin kuin vanhuutta ja nuoruutta esittävä kuvaelma, luonnon laatimalla näyttämöllä. Mummo käpsytteli notkolle vaaleine viittoineen, kyyröhköine selkieneen ja lusevan terävine piirteineen, jota näkyä täydensi hiusrajaan kiinnitetty kymmenpennisen suuruinen valkeavaatteinen ”huntu”, läikkä, ollen kuin hakkumerkki viallisen puun otsalla. Hän hö-

pötteli varovaisin askelin, kunnes vähitellen painui notkosyvänteeseen, hävisi, niinkuin häviää ihminen ikänsä elettyään. Petäjät kylvivät jälille hienoa höytyluntaan.

Samaan aikaan lähti tyttö kulkevan yleneville palteille, kelkkoi-neen, joustavin askelin ja vehmain piirtein, seuraten runkojen lomitse kulkevaa kelkkatietään. Paremmiin ei voisi nuoruutta asettaa näyttämölle. Talven raikkaus, puhtaan hohtava lumi, suoransolakat petäjät ja yhäti ylenevä polku, säästivät hyvin kelkkatyttyä, jonka posket punottivat ja kellahko letti siirtelehti somasti hartioilla, hänen reippaasti astellessaan. Ohimoille valahtaneet hiuskiehkurat huurtuivat harmahkoiksi, pehmoiseen käteen painoi vedin kunteen, mutta yhä tyttö nousi ylemmäs, ylemmäs, perimmälle palteelle, nousi — niinkuin ihminen nousee kuusitoistakesäisenä, tuntematta muuta kuin olemuksensa voiman ja kaipuun ylöspäin.

Tällaisella metsärinteisellä asu-
mapaikalla olisi mieluisaa viivähtää, elää rauhoittavissa katvetunnuissa. Täällä kuuntelisi kyntylinun iltaliverryksiä kevään saapuesssa, olisi tytön ja mummon matkassa, kun he lähtevät marjanpintaan routakantoisille soille, joilla mättäät uhkuvat raikkaita karpaloita ja kurjet torveavat tulohuutojaan. Tahtoisimme asukkaiden keralla viipyä mustuneessa pienessä tuvassa silloin kun he ovat iltajutuillaan, sunnuntai-istumillaan tahi öisillä unillaan, sillä tällöin pääsisimme heidän kanssaan sielulliseen kosketukseen, näkisimme läheltä sen mielenlaadun, jonka metsä antaa lapsilleen, tulisimme kohtaamaan näkökulman, josta korven-eläjä katselee ympäröivään maailmaansa.

Ja jos surma ohjaa askeleensa metsätuvalle, tulee se sinne toisella tavalla kuin markkinamaille, joilla ihmisäänet, askeleet ja toiminta se-

kaantuvat toisiinsa epäsointuisena räikkeenä. Siellä, vallan ja aineen kuumeisella taistelurintamalla, kaantuvat ihmiset tietämättään, odottamattaan, siellä ei useinkaan tahdota, eikä joudeta ottamaan vastaan kammoksutun vieraan lähettämiä käyntikortteja, siellä humutaan, haaletaan, siksi kunnes se väkivalloin työntyy sisälle ja vie vietävänsä.

Metsäisillä ääriellä ei ole mitään kiirettä, ihmisellä on kylliksi aikaa tarkata kuulemiaan ääniä ja liikuntaa.

Syvänhiljaisilla korpipoluilla, äänettömillä kankailla kulkien, kiintyy huomio kaikkiin rapsahduksiin kuin itsestään. Pyy hyrähtää oksaltaan hyrrivin lennoin. Pysähdyt, kuuntelet — tuonne se taas asettui oksalle, joka näkyy petäjän kyljestä, haaraisine havusormineen, käden tavoin ojentuvan oksan alta. Taas ei kuulu kumahdusta, ääntä eikä muuta rapinaa, kuin oman askeleesi vaimea kaiku. Jos olet liikkeellä puolipilvisenä syyskuun päivänä, niin on tuntu vieläkin hillitympi, sillä kosteahko sammal ja hiljalleen putoavien lehtien rapina tekevät mielialan sellaiseksi. Tällöin voi käydä, että iäkkäämpi metsässä liikkuja, marjanpoimija, sienen-ajelija, niinkuin Aune-kin oli, joutuu tarinoille Surman kanssa, tulipa se sitten vastaan ja jäi juttelemaan, tahi kulki rinnan samaa matkaa mummo marjakoreineen, Surma valkeine sukki-neen, viikatteineen. Tarinoivat siinä matkaaajat:

— Tunnetko sinä minua, Aune, marjamummo?

— Hm, hymähtää ämmä ensi katseiksi. — Niinkuin en tuntisi. Sinähän olet Surma sieltä Sakkulan kankaalta, Hiekka-Heikki, Nurmen-Tuomas!

— Minulla on sellainen aikomus, että tapan sinut, kohta sinä olet jo ikäsi elänyt, joudat kuolemaan.

— Tapa vaan, olet sinä usein tappanut nuorempiakin, sorjempia

vienyt — minä olenkin jo vanha-vattulainen mennäkseni!

— Onhan sinulla, ämmä, tyttökin! Mihin sitten se jääpi, jos kuolet? Muistutti Surma Aunelle ikäänkuin kutitellen.

— Kyllähän elävä neuvonsa pitää, itsestään huolehtii.

— Sinä et näy minua pelkäävän, ämmä.

— Pitäisikö sinua sitten pelätä, olethan vain Jumalan päiväläinen, teet talon töitä niinkuin muutkin käskettävät.

— Minä tulen sitten vähän tuonempana katkaisemaan elämänlankasi.

— Tule vaan milloin haluat.

He eivät tällaisten keskustelujen jälkeen sanoneet toisilleen hyvästeliä. Aune oli jo pitkät ajat tuntenut Surman läsnäolon kulkiessaan metsissä, vaikka hänen voimansa eivät vielä olleetkaan menneet. Joskus se sattui tarinoille jo myöhäisimpinä paimenvuosina, tuppautui kes-

kustelemaan, kun ei ollut muuta seuraa lähettyvillä. Tästä ajanpitkään johtuikin, ettei Surman läsnäolo, likeisyys tuntunut sen tuka-lammalta, se haasteli niinkuin muutkin tuttavat, niistä mitkä häntä miellyttivät ja kuuluivat hänen tehävänsä. Aina kohdaessaan antautuivat he puheisiin, olivat kuin naapureita.

Sitten eräänä tammikuun iltapäivänä se tuli, tappaja metsämökkiin kuin hämykylälle. Aune laski pöydälle neuleensa, alkaen tuntea omista hiljenemistä olennossaan, kylmetystä jaloissa ja käsissään. Hän ojentui vuoteelle, risti sormensa ryntäilleen, ja siitä hänet sitten löysivät toiset.

Tämän jälkeen sammuiivat äänet mökin ympärystäältä. Metsä sanoi viimeksi sanansa, nosti tasoittavan, tuutivan huminan ränstyvän töllin ylle, sammal alkoi kiipeillä multiaisella ja harmaat karpeet yhtäläistyivät kattoliisteillä. Metsä sai asunnon omakseen.

Mikko Korkan muistolle

Keskellä kauneinta Suomen kesää saimme äkkiarvaamatta tiedon, että Sinä Mikko olet saanut ijäisyyskutsun. Vaikka tiesimme Sinun sairautesi, tuli se meille niin äkkiä ja yllättäen, ettemme tahtoneet sitä todeksi uskoa. Mutta meidän asioitamme johdetaan suuremmalla kädellä, aina meidän parhaaksemme. Kun vaan aina oppisimme ottamaan kaiken niinkuin isän kädestä. Sillä Hän aina kaikessa tah-too meidän parastamme.

Sinä Mikko olet nyt poissa joukostamme, me jälkeen jääneet jatkamme vielä tätä maallista matkaamme, siksi kunnes ”vuoromme saapuu”, niinkuin laulun tekijä sanoo eräässä tutussa laulussaan.

Sinä Mikko olit tunnettu touhemies ja Sinulle uskottiin useita luottamustehtäviä, jo Sakkolassa

ollessasi. Punkalaitumelle tultuasi Sinä rakensit ja raivasit kylmän tilan, joka nyt on ollut jo kauan hyvässä kunnossa.

Karjala-seuran toimintaan Sinä jouduit mukaan jo seuran alkuvuosina. Nyt viimeiset 22 vuotta kuuluen seuran johtokuntaan. — Urheilu- ja raittiusasiat olivat erikoisesti Sinun valvonnassasi seuran toiminnassa. Sinä järjestit pääasiassa urheiluasiat ja kilpailut Karjala-seurassa. Erikoisesti kyykkäpeli oli Sinun johdollasi aina kesäisin ohjelmassamme.

Kolme vuotta takaperin Karjalan Liitto myönsi Sinulle ansiosta si hopeisen ansiomerkin, jonka Sinä mielestämme erikoisesti ansait-sit. Sinä olit aina mukana kaikessa, joka edisti seuramme toiminta-taäällä Punkalaitumella.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Me jälkeen jääneet koitamme vielä jatkaa tätä seuramme toimin- taakin.

Valtaisa oli se saattojoukko, jo- ka Sinua oli saattamassa ja hyvä- telemässä, kun Sinut siunattiin Punkalaitumen kirkossa ja saatet- tiin kalmiston siunattuun multa- an.

Me kunnioitamme, kiitämme ja siunaamme Sinun muistoasi!

TU

Kuolleita

Mikko Korkka synt. 30. 1. 1906 Sakkolassa, kuoli 17. 7. 1980 Loi- maan alueairaalassa. Hänelle oli myönnetty urheilutoiminnasta Suo- men urheilun hopeinen ansiomitali. Hänen kotipaikkansa oli Sakkolan Arkuntanhua.

Iida Maria Niippa os Sipiläi- nen synt. 2. 8. 1894 Sakkolassa, kuoli 10. 7. 1980 Pirkkalassa. Hä- nen entinen kotikylänsä oli Sakko- lan Viiksanlahti.

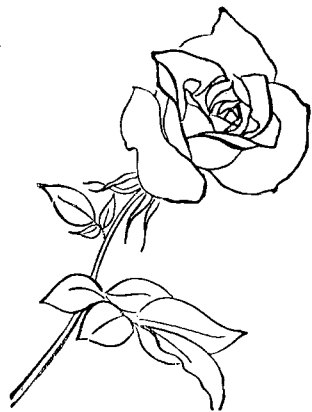
Anna Kiuru synt. 24. 12. 1902 Sakkolassa, kuoli 8. 7. 1980 Lempää- lässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Pannusaari.

Aili Maria Makkonen o.s. Lo- pponen synt. 7. 10. 1910 Sakkolassa, kuoli 19. 7. 1980 Joensuussa.

Matti Jääskeläinen synt. 16. 10. 1912 Sakkolassa, kuoli 28. 6. 1980 Kanta-Hämeen keskussairaa- lassa. Entinen kotikylä Sakkolan Kirkonkylä ja viimeinen asuinpaik- ka Kalvola.

Matti Systä synt. 4. 4. 1918 Sak- kolassa, kuoli 31. 7. 1980 Tampe- reen keskussairaalassa. Viimeinen kotipaikka oli Orivesi.

Uusia ylioppilaita

Kangasalan lyseosta Kati Kal- lonen Kangasalta. Hänen van- hempansa ovat Elin o.s. Rastas Kaarlo Kallonen Kangasalta. Enti- nen kotipaikka Sakkolan Lapin- lahti.

Kati Kallonen saavutti ainoana lyseosta 6 "allää" ja hänet on hy- väksytty lääket. tiedekuntaan jat- kamaan.

Oriveden lukiosta Heli Anneli Salomaa. Äiti syntyisin Sakko- lan Vilakkalasta, isä Seppo Salo- maa Orivedeltä. Iso-vanhemmat ovat Elsa ja Adolf Eräranta.

Valkeakosken lyseosta Mirja Nuora Lempäälästä. Hänen van- hempansa Lempi o.s. Karppanen ja Toivo Nuora Sakkolan Petäjärveltä.

Terhi Päivikki Turunen No- kialta. Hänen äitinsä on Paula Tu- runen o.s. Leppänen Nokialta. En-

tininen kotikylä on Sakkolan Hovin- kylä. Hänen sisarensa Anne Marita Turunen valmistui 31. 5. 1980 YO- merkonomiksi.

Avioliittoon vihittiin Tampereen Kalevan seurakunnan toimituskap- pelissa Reijo Sokura ja Laila Purontaa. Morsian on toimitta- jan tytär.

Vuosia täyttäneitä

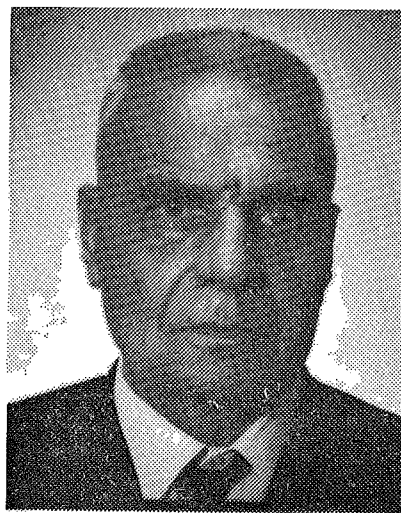

90 VUOTTA täytti 28. 7. 1980 Emilia Paukku o.s. Naskali Pun- kalaitumella. Hän on syntynyt Sak- kolan Ojaniemessä. Hän on ollut mukana vuosikymmenet Marttojen ja Punkalaitumen Karjalaisten seu- ratoiminnoissa.

80 VUOTTA täytti 18. 7. Hilda Sorsa o.s. Kekki Imatralla. Hä- nen entinen kotipaikkansa oli Sak- kolan Haparainen.

80 VUOTTA täytti 20. 8. 1980 Emi- lia Kiuru Lempäälän Tautosessa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Haitemaa.

75 VUOTTA täytti 15. 7. 1980 An- na Kinnari o.s. Hallikainen Lem- päälässä. Hänen entinen kotipaik- kansa oli Sakkolan Kirkonkylä.

75 VUOTTA täytti 19. 8. 1980 Iiva- ri Karpanmäki Viialassa. Hä- nen entinen kotikylänsä oli Sakko- lan Kiviniemi. Hän on ollut uutte- rasti mukana Viialan Karjalaisten toiminnassa. Kiviniemen nuoriso- seurassa on hän toiminut puheen- johtajana, rahatonhoitajana, opin- tokerhon ohjaajana ym. toiminto- ja. Suvannon Seutua hän toimitti vuoteen 1968 vastaavana toimittaja- na ja aikaisemmin sihteerinä.

75 VUOTTA täytti 1. 9. 1980 Väinö Holttinen Viialassa.

70 VUOTTA täytti 21. 6. 1980 Uu- no Huuska Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

70 VUOTTA täytti 4. 8. 1980 Aino Hokkanen o.s. Luostarinen Ka- nadassa. Hänen entinen kotipaik- kansa oli Sakkolan Ojaniemi.

70 VUOTTA täytti 15. 8. 1980 Aili Kotti o.s. Savolainen Viialassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Konttila.

50 VUOTTA täytti 16. 7. 1980 Asta Kaasinen o.s. Pursiainen Kuopiossa. Hänen vanhempansa ovat Alma Saarinen ent. Pursiainen o.s. Nirkkonen ja Uno Pursiainen Sakkolan Petäjärveltä.

50 VUOTTA täytti 23. 7. 1980 kom- modori Teuvo Kuparinen Es- poossa. Hän on syntynyt Sakkolas- sa, ja aloittanut sotilasuransa v.

1944 soitto-oppilaana laivaston soit- tokunnassa. Palveltuaan vv. 1948— 51 värvätyinä matruusina ja kan- ta-aliupseerina hän suoritti v. 1953 upseerin virkatutkinnon Merisota- koulussa ja yleisesikuntaupseerin- tutkinnon Sotakorkeakoulussa v. 1963. Kommodoriksi Teuvo Kupari- nen ylennettiin v. 1977 ja hän on pääesikunnan taloushuolto-osaston päällikkönä, jota tehtävää hän on hoitanut v. 1975.

Hänen viimeinen kotikylänsä Sakkolassa oli Petäjärvä.

50 VUOTTA täytti 31. 7. 1980 Ka- levi Eräranta Vammalassa. Hä- nen ent. kotipaikkansa oli Sakko- lan Vilakkala.

50 VUOTTA täytti 18. 8. 1980 Mat- ti Heikkonen Lempäälän Kuok- kalassa. Hänen entinen kotipaik- kansa oli Sakkolan Petäjärvä.

50 VUOTTA täyttää 14. 9. 1980 Hugo Johannes Pitkänen Pirk- kalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikkala.

Suoritettuja tutkintoja

Humanisten tieteiden kandidaatin tutkinnon Sorbonnen yliopistossa Pariisissa on suorittanut Kaisu

Päivikki Mattila. Hän on toi- mittajan "vunukka".

Annikki Irmeli Koppaselle on 9. 6. 1980 myönnetty taloust. mais- terin arvo.

Olli Ilmari Koppanen valmis- tui 31. 5. 1980 Valkeakosken Kaup- paoppilaitoksessa YO-merkono- miksi. Heidän vanhempansa ovat Esteri ja Oiva Koppanen Lempää- lästä. Entinen kotikylä oli Sakko- lan Riiska.

Lastentarhanopettajaksi on val- mistunut 30. 5. 1980 Tampereen Lastentarhan opettajaopistosta Ka- tariina Keski-Korhonen No- kialta. Hänen vanhempansa ovat Maria o.s. Kekki ja Tauno Keski- Korhonen. Äidin entinen kotikylä on Sakkolan Pannusaari ja isän Kauhajoki.

Papiksi vihittiin 1. 6. 1980 Kuo- pion tuomiokirkossa Pertti Lamppu Lempäälästä. Vihkimisen suo- ritti piispa Kortekangas usean pa- pin avustamana.

Tekstiiliteknikoksi valmistui Tam- pereen Teknillisessä koulussa Juha Lamppu Lempäälästä. Heidän vanhempansa ovat Siiri o.s. Nuora ja Albert Lamppu Lempäälästä. Entinen kotipaikka Sakkolan Petä- järvi.

HAITERMAAN JA PANNUSAAREN KYLÄLAISILLE

Vietämme kyläjuhlaa Lempääläs- sä 12. 10. 1980 alkaen jumalanpal- veluksella Lempäälän kirkossa, josa saarnaa kunnankirjuri Koira- sen tyttärenpoika HEIKKI SYSI- OJA.

Viemme kukat Karjalaan jäänei- den muistomerille ja kokoonnum- me välittömästi Lempäälän seura- kuntatalolle "jossa on sitten tilai- suus haastaa, tavata ja syyväki jot- tai!"

Sakkolan kyläkuvaus-teoksen ai- neisto on viimeistään tässä tilai- suudessa syytä tuoda paikalle. Tie- dot ja erikoisesti valokuvat vuoden

APPENI

"Helppo ois ellää,
kun vaa tarkkajais."
Juho Pelkisen anopin
Maria Kaipaisen sanonta.

Kun näin ensi kerran Juho (Juha-na-Jussi) Pelkisen, niin tuli mieleeni Mahatma Candhi, sillä yhdennäköisyys oli huomattava. Tuosta varmaan johtui, että suhtauduin häneen aina varauksella. Vasta Viialassa evakkoaikana opin paremmin tunteen tuon toivehikkaan ja elämää rakastavan ihmisen.

Sota särki häneltä ne pienet toteutuneet unelmat: Oma kaunis koti ja puutarha.

Pettymys nähdä kaiken raunioina
~~~~~
1939 aikaisesta kodistanne ja talostanne ovat tervetulleita.

Haitermaan kylän yhdysmiehet ovat: Eino Koiranen, Usko Koiranen ja Aimo Kuisma. Pannusaaren osalta keräyksen hoitavat Aarne Roininen ja Eino Naskali.

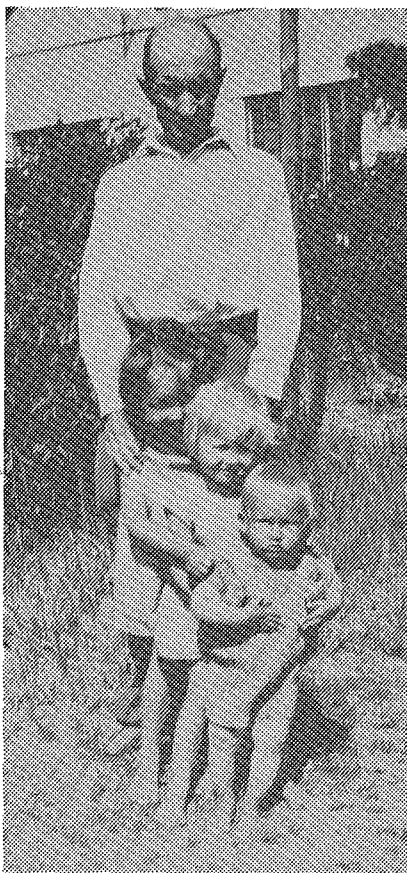
On hyvin tärkeää, että jokainen antaa tiedot, niin teoksesta tulee asiallinen ja täydellinen.

Kylätoimikunta

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

Juho-äijä ja vunut Airi, Kirsikka ja Pentti. Taustana kaunis koti, Juhanan täyttynyt pieni unelma v. 1939.

oli liikaa. Väsymys, sairaus ja ennen aikojaan olivat tuon ankaran sielullisen kärsimyksen seuraus. Hänen hautansa jäi vaimonsa ja tyttärensä viereen Haparaisten kankaalle 15. 11. 1942.

Kun nyt muistelen aikoja ennen sotaa, niin monta ystävällisyyden osoitusta tuli osakseni. Airi sai kauniin sälesängyn, huolella tehdyn. Kotiini sain komeat 2-kukkapylväät kaktuksiani varten. Kuinka ne juhlistivatkaan huonettamme. Kaiken lisäksi appiukko autteli kotimme loistokuntoon — sotaa varten?!

Miksi ei kohtalo voinut jo aikojen ajoin ohjata turvallisimmille seuduille ja kaikki voisi nyt olla reaalia, käsinkosketeltavaa, eikä vain muistojen haurasta, katoavaa unta?

Juhana oli syntynyt Kivennavalla

19. 8. 1884. Kertovat, että pitäjässä oli vielä muistona Pelkisenmäki entisten sukupolvien ajoilta. Juhana ja veljensä Pekka lähtivät kotikonnuilta Raivolaan ja myöhemmin Viipuriin.

Viipurin ajat olivat vilkasta seuratoimintaa työn rinnalla. Näyttämötouhut olivat harrastuksena. Omaten erikoisen hyvän käsialan joutui hän kirjoittamaan osajakoja toisillekin näyttelijöille. Noilta ajoilta hän sai kokemusta, jota auliisti käytti asettuessaan asumaan Kiviniemeen, missä sai ohjailta nuorisoseuran näytelmiä ollen itsekin mukana.

Maalarina Juhana oli etevä, oikea huolellisen työn mestari. Ja saman hän jätti perinnöksi oppipojilleen Urho, Mikko ja Tenho Räikköselle, Kukkosen Teuville, Suikkasen Arvolle, Huuskan pojille Hovinkylään, pojalleen Laurille ja monelle muulle.

Varmasti he kaikki kiittolisuudella muistelevat häntä, vaikka kiitos on hidas tulemaan julkisuuteen ja ei Juhana sellaista odottaisikaan. Vaatimattomuudessaan hän oli tyypillinen "Mahatma Candhi". Hyvyyttä hän osoitti kaikille. Hyvä, hiljainen opettaja hän oli.

Minulle hänen ohjeensa oli: "Kerrää henkisiä aarteita." Hän pahoittelei, kun oli antanut periksi poikansa koulunkäynnin haluttomuudelle.

"Vain henkisellä rikkaudella on tosiarvoa. Lisää sitä elämäsi loppuun asti ja muista, ettei ihminen ole koskaan liian vanha uuden oppimiseen. Yritä aina elää aikasi tasalla", olivat appiukon opetukset minulle.

Klaudia Pelkinen

**LAPINLAHTI-KYLÄJUHLA PUN-
KALAITUMELLA KANTEENMAAN
NUORISOSEURAN TALOSSA
LAUANTAINA 27. P:NA SYYSKUU-
TA 1980 ALKAEN KELLO 14.00.
TERVETULOA!**

Kertomus

Ojaniemen kylässä oli lapsuuden kotini ja sen paikan nimi oli Suosilta. Suosilta syntyi siten, että isäni kaivoi ojan suon halki ja oja katkaisi Revonlahden tien. Ja ojan yli oli tehtävä silta, koska tiellä oli kovasti käyttäjiä. Sillä siellä oli monta taloa jotka tietä tarvitsivat. Se oli sieltä ainoa tie joka jatkui Hoviin ja Petäjärvelle.

Kauppapuoti oli Petäjärven Ryhmässä. Ensin siellä oli Lampun — "Matunpuoti" ja myöhemmin osuuskaupan myymälä.

Kerran isäni valjasti hevosen ja sanoi minulle: "Lähetää puotii. Soat tulla mukkoa, nii opit tuntea tien ja voit käyvä sit yksikii puojis."

Matkaa sinne puotiin oli 7 km.

Ajelimme vähän matkaa, sivuutimme paikan joka oli Kolm-kanta, sillä siinä oli kolmen tienristeys. Vasemmalle menevä tie Lapinlahden, ja oikealle meni Likasilkekuja-sille ja Sikiönmäelle, josta jatkui oikotie Suvannon rantaan. Keskimäinen tie oli Hovintie ja Petäjärventie. Lähellä tätä paikkaa oli Häränsilmäkylppä, jossa lehmät metsässä ollessaan poikkesivat juomaan.

Vähän matkaa kuljettuamme oli Kälälänotko, siitä erkani tie Petäjärvelle, mutta me ajoimme kuitenkin Hovin kautta. Ohitimme Särämäkiven ja vähän matkaa ajettuamme oli Lätyskäkivi ja siitä kiveältä paimenet huutelivat Onnen-notkoon päin, että: "Syökö Onnen-notko piirakkaa ja kaiku aina vastasi.

Sanoin isälle, että minun pitäisi huutaa tuosta kiveä, mutta isä oli sitä mieltä, että huuda kärryistä vaan. Ja niin minä huusin täyttä kurkkua, että "Syökö Onnen-notko piirakkaa?" Ja miehen ääni vastasi Onnen-notkosta päin: "Kyllä minä

syön piirakkaa!" Silloin minua alkoi pelottaa, mutta isä sanoi: Ei tarvitse pelätä, koska meillä on hevonen ja päästään karkuun! — Onnennotkossa olevaa polkua pitkin kulkikin mies ja nainen käsi kädessä. Isä sanoi, että he ovat Hovin piika ja renki kihlajaiskävelyllä ja ne vastaavat paimenille: Syön piirakkaa. Niin ei paimen uskalla tulla lähelle ja saavat olla rauhassa.

Manun-Juho oli sanonut isälle, että hovin rouva laittaa kihlautuneet piikat ja rengit kihlajaiskävelylle Onnen-notkoon. Rouva oli laittanut hänetkin Helenan kanssa kävelyllä, kun se "hupakko" oli näyttänyt sormuksen ja käskenyt huutaa sitten paimenille ja niin saavat olla rauhassa.

Matkamme jatkui ja tulimme Kasakkamäelle. Kasakka-ahon takana näkyi Hovin rakennukset. Siellä näkyi kaksi "läävää", koska

hoviissa oli lehmiä paljon. Tien laidassa olivat piikojen ja renkien asunnot ja keskellä oli punainen rakennus jota kutsuttiin meijeriksi. Ja meijerissä oli sellainen kone kuin sepeeraattori joka eroitti kerman (liuhkin) maidosta. Liuhkista piikat kirnusiivat voita, jota rouva ja herra saivat syödä. Eikä voita annettu piioille ja rengeille, eikä "ropottilaisille", vaikka nämäkin söivät hovin kyökissä. Kasakka-aho sai siitä nimensä kun hovin-herra kutsui Pietarista kasakoita kurittamaan laiskoja "ropottilaisia". Isä kertoi, että kun hän kerran oli hovin riihellä "ropottia" tekemässä, niin hänellä oli puintiparina Juonaksen-Matti, joka oli eno-Jussilla renkinä. Ja tämä Matti oli kova työmies ja heiltä työ kävi samaan tahtiin. Mutta Sepän-Matin kaveriksi joutui joku laiska-Jaakko. Kun "moisniekka" tuli katsomaan töitä, niin hän kehui isän ja Matin puintia, mutta Jaakolle sanoi, että joko taas laiskottelet, vai lähde-tääkö aholle oppimaan tahtia? — Ei lähetä, sanoi Jaakko, kyllä mie

Jos sulla koneet hajoo,
älä sä suruun vajoo!

Kari korjaa ne varmasti,
ruuvaa ruuvien paikalleen tarkasti.

Tuo pienet ja suuret perämoottorit,
ja kaikenlaiset muut polttomoottoriroottorit.

Ruohonleikkurit, jotka eivät leikkaa,
ja, ilman toimivaa moottorisahaa et tee keikkaa.

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Lakalaivankatu 4
33840 TAMPERE 84
PUH. 931-654 411

koita lyyvä vuorotahtia Matin kanssa. Ja sillä kertaa jäi Jaakko viemättä aholle.

Isännät eivät usein lähteneet itse ropottiin, vaan lähettivät renkejensä tai jonkun muun tilallensa. Mutta, laki oli kova hovissa: Jos ei mistä talosta saaneet miestä ropottiin "moisniekan" käskystä, oli seurausena uunin purkaminen ja talosta karkoittaminen. Siksi isännät olivat rakennuttaneetkin pilopirttejä, joissa voi hyvin elellä pakoilemassa hovin-herran määräyksiä.

Kysyin isältä, että jouduitko sinä koskaan Kasakka-aholle piiskattavaksi? — Hän vastasi: Ettei joutunut. Hän teki työnsä aina kunnollisesti ja toimeliaasti.

Matkallamme me jätettiin Kasakka-aho ja ajettiin järven rantaan, jossa juotettiin hevonen. Isä sanoi, että tämä on Hovinjärvi, vaikka toiset sanovat tätä Petäjärveksi, mutta Petäjärven kylä on tuolla järven toisella puolella ja siellä se kauppapuotikin on.

Kun rannasta lähdettiin alkoivat kohta Mustsurmanmäet ja rannassa Mustsurmansuo, johon hovin-herra ajoi kerran hevosensa ja hevonen hukkuu suohon. Manu-Juho oli kertonut tämän suon tarinan. Hän tiesi, sillä Manu-Juho oli tallimiehen apulaisena hovissa.

Hovin-herra oli lähtenyt puotiin ja tuli sieltä ilman hevosta ja sanoi talliväelle: "Mustsurma vei hevoseni!" Lisäksi hän selitti, että kun hän lähti kaupasta niin rupesi hevonen nelistämään, eikä hän voinut sille mitään, vaan hevonen ryntäsi suoraan mäestä alas suolle, johon vajosi.

"Käy hakemassa valjaat ja reki pois! Kyllä se jää suolla sinutkin kantaa, koska se kantoi minutkin, vaikka olen satakiloinen." "Huomenna otan toisen hevoson kun lähdän puotiin." Tallimies oli vastaan ja sanoi, että jäävät kynnot kyntämättä! "Ei jää", sanoi herra, "on

meillä ropottilaisia, joilla on hevosia. He on kutsuttava töihin!"

Toisena päivänä hovin-herran tekemä kauppareissu onnistuikin paremmin ja herra tuli iloisena kotiin ostoksineen ja näytti tallimiehelle ostamaansa kahvipakettia ja sanoi: "Tää on turhaa tavaraa. "Rolly" opetti rouvan juomaan kofia. Olen itsekin sitä maistanut, mutta se on jotain naisten juomaa. Minä juon sajua vaan!"

Isäni kertoi vielä: "Minun ropottini ei ole vielä päättynyt. Lisämaan takia oli minulle ja suolle määrätty vielä hevospäiviä. Kutsu tulikin kyntämään ja hyvähän niitä kivettömiä peltoja olikin kyntää ja saarakkeet olivat lisäksi pitkiä. Hovin-herra tuli itse katsomaan ja sanoi: "Vot harassoo! Kyllä nämä pojat osaa työtä tehdä mitä vaan. Työ käy, olkoon sitten

mitä vaan. En osaa sitä paremmin sanoa."

Kun mentiin syömään toi "köksä" voita kyntäjille, mutta kun toiset tuli syömään niin voipytty vietiin pois.

Herra tuli vielä kyntäjiä katsomaan ja sanoi Matille ja minulle, että tämä ropotti on sitten tehty tämän kesän osalta. En osaa sitä paremmin sanoa. Ei huoli tulla, vaikka kutsujakin tulisi, ei huoli tulla. Ropotti on tältä kesältä tehty. Tallimies opetti suomeksi tätä asiaa sanomaan. En osaa sitä paremmin sanoa.

Se kyntöpäivä oli minun isälleni viimeinen ropottipäivä, ei tullut kutsua enää.

Siihen loppui isän ropotinteko hovissa.

Tämän kertoili Amalia Hartikainen

Tuokonmäki, Tuokkojen asuinalue

Oman suvun historiaa ja vaellustietä on mielenkiintoista seurata. Olisi tärkeää tallentaa nämä tiedot myöskin tulevalle sukupolvelle. Moni tieto on muistin varassa kuin heiluva heinänkorsi, jonka milloin tahansa voi tuuli hävittää.

Koetan tähän koota joitain tiedon rippeitä oman sukuni isän puoleisesta haarasta. — Molempien vanhempieni silmät ovat Sakkolas-
sa auenneet katelemaan tämän maailman ihanuutta. Isäni sukulaisia asui Riiskan Tuokonmäellä. Mahdollisesti siellä on asunut iso-isäni Antti Tuokkokin aikoinaan. Varmaankin Suvannon Seudun vanhemman polven lukijoilla on joillakin tietoa tästä enemmän.

Mistä lienevät Tuokon-suvun kantaisät saapuneet tälle Tuokonmäen

luonnonkauniille paikalle? — Matti ja Juhana, isän sedät, asuivat Tuokonmäellä. Juhana-setä oli kuollut, mutta "Matt-setä", kuten isä häntä nimitti, hänet muistan hyvin, vaikka hänkin kuoli ennen talvisotaa. Hänen Anna Liisa-niminen vaimonsa vieraili meillä usein. Hän kulki kieseillä ja harmaalla hevosella vierailumatkoilla.

Isäni oli Matti-sedän Toivo-nimisen pojan kummi. Toivo kävi isää katsomassa silloin tällöin. Nämä käynnit olivat isälle varmaan hyvin mieluisia. Ikäero oli suuri, mutta kumminaolo ja sukulaisuus vahvistivat nuoren ja vanhan yhteenkuuluvaisuutta.

Matti-sedän talo oli kaunis, huvilamallinen ja puutarhan ympäröimä. Huomiota herättävät puutar-

Muistelma runo

Suvannon seutu rakkahin mulle.
Rannallas lapsena leikkiä sain.
Armahat laineitten liplatukset,
ne muistoina syömme suljen ain.

Siellä vietin lapsuuteni vuodet,
Riiskassa, rannalla kirkkahan veen.
— On mennyt aika, nyt harmaja pää,
mutta muistoissa elää vain aika tää.

Oli kesä-illat kauniit siellä.
Vihtovan lehdossa leikittiin.
"Saimaa"-laivaa ootettiin
Vihtovan pieneen laituriin.

Usein muistan polkuja Suvannon
rannan,
kyyneleen poskille vieriä annan.
Muistelen kauniita kuutamooit,
rakkaaksi käyneitä karjateitä.

Siellä kesäisin kähköset kukkivat
illoin.
Taatot ja maamot tule muistoihin
silloin.
— Täällä vieras poluilla astelee,
ei kannel enää helähtelee.

Vaan toivoa kukaan ei heitä pois:
Jos vielä poluja tallata vois?
Jos kerran Suomi sais omistaa
palan rakasta, kaunista Karjalaa!

Sirkka-Liisa Lehtinen
Janakkala

Ensi rakkaus

Ensi kerran tavataan:
Näkyä kaunokainen vaan!
Mitä muuta huomaakaan,
kun sydän väräjääh?

Se on ensi rakkautta.
Tavoittaa ain vetovoimallaan!
Tunne kuohuu, kohisee!
Se naurattaa, ja vilkuttaa!

Ei mitään voi sen kuohuissa,
kun antaa mennä vaan!
Ei vastustaa voi kukaan.
Huomaa vaan: Ihanaa on elää.

Viki nuorempi

Ps. Vanhan rakkaus tulee perässä.

Elsa Tuokko

Sakkolan juhla Tampereella

Kun elokuun ensimmäinen sunnuntai saapui, silloin kirkonkellot kutsui kumahtain: On meillä jälleen muistojuhla Sakkolan. Oli juhlista ohjelmaa monen moista. Ei sieltä puutunut puheita, ei lauluja, ja lisäksi soittoa kaikenlaista. Tanhujoukotkin kauniit esitykset näyttivät.

Siellä yhteinen juhlamme vain hetkisen kesti, siinä ajassa kuitenkin paljon ehdimme: Näki sukulaisia sekä muita tuttaviamme ja kaikilla oli oma murtemme, mie ja sie.

Kauan on muistoissa juhlat rakkaat, kun katson viiriä Sakkolan. Ei unhoon jää synnyinseutu, ei rakkaat Suvannon rannat. Nyt tyhjyyttä huokaa Häitermaa, mut muistot sen kauniisti kukoistaa. On vuodet vierineet ja vanhuuden tullessaan tuoneet, mut aina me muistamme Karjalan Kannaksen.

Selma Uusimäki

Elokuun päivä

Ihana elokuun päivä. —
Tuoksuvat ruusut ja leimukukat.
Omenat puussa punertuvat,
valmistuvat syksyn juhlaan.

On, kuin ei pyörä ajan
syksyyn tahtois tehdä matkaa;
kesän kynnyksen yli jatkaa
iltaan pimeään, viilentyvään.

Ihana elokuun päivä. —
Luona vaalean pellonselän,
kesä muistoissa yhä elää.
Kesän kukkaset taakse jätän.

Elsa Tuokko

Toimituksessa on kirjoituksista huutava puute! Kirjoitusten aihe on vapaa.

SYYSKUU

Syysmehiläisen lauluun
sumu sekoittuu.
Syyskuu, kuin salaa
eloon sulautuu.

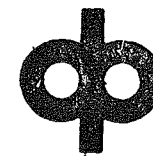
Takana metsän
kurkein pasuunat
kesällä sonaattia
soittavat.

Syystuulen käsi,
rajun suloinen,
on tanssittaja
keltalehtien.

Ylitse vainioiden
hiljaisten,
tähyää taivaansilmä
sininen.

Elsa Tuokko

Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

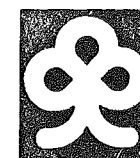
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931-739 541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1981
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931-734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63-1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyp-
pö, Helmi Uosukainen, Uu-
no Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.